

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 403/2021
07.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Динић, адвокат из ..., против туженог Завода за хитну медицинску помоћ из Ниша, чији је пуномоћник Владимир Здравковић, адвокат из ..., ради исплате додатка на плату на име минулог рада, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 532/2020 од 09.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 07.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 532/2020 од 09.09.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Нишу П1 1564/19 од 04.10.2019. године, као и у делу одлуке о трошковима поступка тако што се **ОДБИЈА** захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1564/19 од 04.10.2019. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име додатка на плату по основу временаведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу, увећаног за стаж осигурања који се рачуна за увећаним трајањем за период од априла 2013. године до децембра 2014. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе означене тим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да у име и за рачун тужиоца на досуђене износе изврши обрачун и уплату доприноса надлежном Републичком фонду за пензионско и инвалидско осигурање по стопи и основици на дан уплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 78.283,00 динара са законском затезном каматом на износ од 63.000,00 динара почев од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 532/2020 од 09.09.2020. године, преиначена је пресуда Основног суда у Нишу П1 1564/19 од 04.10.2019. године тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име додатка на плату по основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу увећаног за стаж осигурања који се урачуна са увећаним трајањем исплати месечне износе за период од априла месеца 2013. године до децембра 2014. године са каматом по месечном доспећу до исплате ближе означене тим ставом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужени да у име и за рачун тужиоца изврши обрачун и уплату пореза и доприноса надлежном Републичком фонду пензијског и инвалидског осигурања по стопи и основици на дан уплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 79.746,00 динара са каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Указивање ревидента на битну повреду одредабе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није било предмет оцене овог суда, јер се ради о повреди која се не може сматрати ревизијским разлогом у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на радном месту ... до 31.12.2015. године када му је престао радни однос отказом уговора о раду. Тужилац је обављао послове свог радног места на терену на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем 15 месеци за рад од 12 месеци у складу са чланом 2.(одељак 33.2) Правилника о поступку евидентирања радних места, односно послова на којима се радни стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем код послодавца („Службени гласник РС“ бр. 105/2003 ...46/2021). Тужени је у спорном периоду од априла 2013. године до децембра 2014. године, вршио обрачун плате увећане по основу минулог рада на основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада оствареног у радном односу. На основу налаза и мишљења вештака за економско-финансијску област утврђена је висина предметног новчаног потраживања и утврђена је разлика између исплаћеног додатка по основу минулог рада и додатка по истом основу применом члана 96. став 1. тачка 6. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија („Службени гласник РС“ бр.36/2010) тако што је додатак на плату обрачунат на основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу увећаног за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем – 0,4% од основне плате. Тужилац је у складу са налазом вештака определио коначно постављен тужбени захтев.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 108. Закона о раду и члана 96. став 1. тачка 6. Посебног колективног

уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, оценио да тужилац основано потражује исплату разлике додатка на плату по основу минулог рада, обзиром да је општим актом предвиђено да ће се обрачун додатка на плату рачунати према стажу осигурања са увећаним трајањем, при том имајући у виду одредбу члана 8. Закона о раду којом се предвиђа могућност да се општим актом и уговором о раду утврде већа права и повољнији услови рада од права и услова утврђеним законом, због чега је усвојен тужбени захтев.

Другостепени суд је усвојио жалбу туженог и преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев тужиоца којом је тражена исплата додатка на плату по основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу увећаног за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, с обзиром на то да је стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем од значаја за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања о коме одлучује надлежни фонд, те да уколико је неко право запосленог регулисано императивном нормом закона која регулише права из радног односа, колективни уговор не може да буде основ за већа права од права прописаних на наведени начин.

По оцени Врховног касационог суда становиште другостепеног суда је засновано на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 5. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 99/14), утврђени су додаци на плату и то између осталог по основу времена проведеног у радном односу (минули рад) у висини од 0,4% од основице за сваку пуну годину рада остварену у радном односу. Према члану 108. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05... 75/14) запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду по истом основу и то за сваку пуну годину рада остварену у радном односу код послодавца, минули рад – најмање 0,4% од основице.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија ("Службени гласник РС" бр. 36/2010, 46/2013-споразум, 74/2013- споразум, 97/2013- споразум, 37/2014- споразум), ступио је на снагу 05.06.2010. године и његова примена закљученим споразумима са репрезентативним синдикатима у области здравства и Владом РС, као учесницима колективног преговарања, продужена је до 31.12.2014. године, а Одлуком Министарства рада и социјалне политике проширено ("Службени гласник РС", број 42/2010 од 18.06.2010) проширено дејство на све послодавце који обављају здравствену делатност. У члану 96. став 1. тачка 6. тог ПКУ, предвиђено је да запослени има право на додаток на плату по основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу увећаног за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем – 0,4% од основне плате.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог радио на пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем. Тужени је тужиоцу исплаћивао минули рад у складу са одредбом члана 5. Закона о платама у државним органима и јавним службама и члана 108. Закона о раду који предвиђа гарантовани минимум права предвиђених тим Законом, са упућујућом нормом на примену општег акта и уговора о раду којим се та права регулишу.

Посебним колективним уговором као општим актом који је био у примени код тужене установе у спорном периоду, у конкретној здравственој делатности уређена су права и обавезе из радног односа и по основу рада у складу са законом и ратификованим међународним конвенцијама, међусобни односи учесника овог уговора, поступак измена и допуна овог уговора и друга питања од значаја за запослене и послодавца.

Тим колективним уговором који се непосредно примењује код послодавца (члан 2. ПКУ), уређена је висина додатка на плату у погледу права по основу минулог рада запосленима у здравственој делатности, према садржаним мерилима од значаја за обрачун тог додатка на плату (временаведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу увећаног за стаж осигурања који се рачуна за увећаним трајањем), а не права из пензијског и инвалидског осигурања, због чега се не може прихватити закључак другостепеног суда, јер је погрешно примењено материјално право на шта се основано ревизијом тужиоца указује.

У смислу члана 284 Закона о раду („Службени гласник РС“ бр.24/2005...75/2014), одредба цитираног члана 96. став. 1. тачка 6. Посебног колективног уговора није у супротности са тим законом (члан 108), нити одредба члана 5. Закон о платама у државним органима и јавним службама садржи ограничења у погледу уређења висине предметног новчаног потраживања путем колективног преговарања. Осим тога, тужена установа не указује да је покретан поступак за оцену законитости тог општег акта у појединим деловима пред надлежним судом. Следом изнетог, по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак првостепеног суда да тужилац основано потражује разлику између исплаћеног и обрачунатог додатка на плату по основу минулог рада непосредном применом важећег општег акта у спорном периоду којим је утврђено веће право у односу на законом предвиђено. Из изнетих разлога, другостепена пресуда је преиначена, тако што је одбијена као жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Одлука на име трошкова првостепеног поступка донета је правилном применом члана 153. став 1. и 154. став. 2 ЗПП. Како је ревизија тужиоца основана, преиначена је и одлука о трошковима другостепеног поступка, јер у том делу тужени није успео у смислу члана 153. став 1. ЗПП.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужлац је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови ревизијског поступка за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара према важећој Адвокатској тарифи у време предузимања те радње. Тужиоцу нису признати трошкови на име судских такси, с обзиром на то да захтев за накнаду трошкова спора у том делу није опредељен по врсти трошкова, у складу са одредбом члана 163. става 2. ЗПП.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија

Звездана Лутовац, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**